

Umetniški vpliv skupine Reda Troupe

napisala Farida Fahmy, prevedla Nataša Mušič

Članek št. 4 od 8

Terensko delo

Adaptacije tradicionalnih in avtohtonih plesnih dogodkov za odrske deske

Raziskovanje tradicionalnih in avtohtonih plesnih dogodkov

Na tem mestu bi želela poudariti, da ni znano, ali se plesi, ki so bili raziskani in dokumentirani pred več kot 50 leti, še vedno izvajajo v svojem okolju. Družbene, kulturne in demografske spremembe so bile prisotne v vseh egiptovskih regijah. Širjenje urbanizacije na podeželska območja je povzročilo spremembe na področju zagotavljanja eksistence prebivalcev. Tako pojav televizije, videa in satelitske televizije kot tudi družbenih medijev je vplival na način, kako ljudje preživljajo svoj prosti čas.

Egipt obsega različna kulturna območja. Beduine, ki živijo v puščavah na zahodu in vzhodu, prebivalce delte reke Nil na severu, prebivalce

severnega in južnega Zgornjega Egipta, Nubije in prebivalce obale Rdečega morja, Sinaja, območja Al-Wadi Al-Gadid ter oaz Siva, Dakhla in Kharga. Na teh območjih obstajajo različne glasbene in plesne tradicije. Ples ima svoje mesto tako v svetih in posvetnih dogodkih kot tudi na zasebnih in javnih praznovanjih. Igra pomembno vlogo pri obredih, kot so poroke in obrezovanja, ter tudi ob drugih priložnostih. Na nekaterih odročnih območjih izvajajo ljudje na pogrebih določene gibe, ki jih je mogoče opisati kot ples.

Terensko delo, ki je Mahmoudu Redi služilo kot osnova za zbiranje plesnega materiala za odrske adaptacije

Ples je strast, ki je vodila in še zmeraj vodi tako Mahmouda Redo kot tudi mene. V pomembni fazi njegovega razvoja ustvarjanja na mestu koreografa je organiziral ekskurzije v različne dele Egipta z namenom, da bi zbral material za prihodnje uprizoritve. Te ekskurzije so bile izvedene med letoma 1965 in 1967. Njegov cilj ni bil raziskati avtohtonih plesnih tradicij in dogodkov, ki jim je bil priča, v kakršne koli etnografske namene. Prav tako njegove adaptacije niso bile mišljene kot natančne replike avtohtonih plesov, ki jih je dokumentiral. Zbiranje materiala je bilo prvotno namenjeno iskanju navdiha in odkrivanju potencialov, ki jih tradicionalni ples nudi za uprizoritve na odru.

Na vsako izmed naših ekskurzij smo s seboj vzeli različne ustanovne člane skupine, tako moške kot tudi ženske. Mahmoud Reda je verjel, da bi se tudi njegovi plesalci morali naučiti postopka dokumentiranja. Zanj sta bila pomembna neposreden stik z ljudmi in druženje. Spoznavanje

gibanja in udeležba na samih dogodkih, kadar je le to bilo mogoče, je bilo dragoceno tako za učenje gibov kot tudi za usvojitev razpoloženja in sloga posameznega plesnega dogodka. Kasneje, tekom dneva, so se osnovne prvine teh plesov razčlenile, analizirale in dokumentirale.

Žal pa njegova prizadevanja, da bi plesalce z vpogledom v lastne delovne postopke naučil, na kakšen način izvajati tovrstna raziskovanja, niso bila uspešna. Vse od takrat niti en član ni imel niti želje niti navdiha, da bi sledil njegovim stopinjam. Kljub temu da je v Egiptu še vedno veliko neraziskanih območij. Plesalci so se namreč odločili, da bodo znanja, ki so jih pridobili s pomočjo njegovih plesov in njegovega načina poučevanja, raje uporabili za nastopanje v hotelih in turističnih krajih oz. da bodo raje odšli v tujino, kjer bodo pridobljena znanja predajali naprej s pomočjo poučevanj.

Dokumentiranje je potekalo v različnih oblikah: pisno opisovanje, fotografiranje in snemanje magnetofonskih zapisov ter v redkih primerih tudi snemanje z 8 mm kamero. Zaradi omejenega dostopa do naprednih fotografskih naprav, se dogodki, ki so potekali ponoči, niso fotografirali. Eden izmed najbolj nepozabnih dogodkov je bil Al-Dahiyah na severu Sinaja. Tega dogodka ni bilo mogoče dokumentirati s fotografiranjem, je pa, kljub dolgim letom, ki so minila od takrat, še vedno zelo močno vtisnjen v moj spomin. Spremljanje plesnih dogodkov v njihovem naravnem okolju je izkušnja, ki je ni moč zlahka pozabiti.

Na vseh ekskurzijah smo videli glasbene instrumente, značilne za posamezna območja, in preučili vse nove ter raznolike ritmične vzorce. Zaradi različnih narečij, s katerimi smo prišli v stik na različnih območjih Egipta, smo se odločili, da pesmi posnamemo ter tolmačimo pomen besedil. Te tradicionalne pesmi so bile vedno predstavljene na odru v izvirnem narečju. Vse podrobnosti glede kostumov in nakita smo preučili in zabeležili. Zgodilo se je tudi, da smo bili poučeni, kako nositi raznovrstne kostume in dodatke.

V nekaterih skupnostih v Egiptu, kjer so raziskovalci imeli težave prisostvovati plesu žensk, sem odšla v njihove zasebne prostore, posnela njihove pesmi ter se naučila njihovih gibov. Spet v drugih primerih so otroci v skupnostih posnemali način plesa svojih mater in prikazali, kako nositi njihova tradicionalna oblačila.

Vsak ples je bil kasneje spremenjen glede na potencial, ki ga je nudil. Nekateri plesi so ponujali veliko izbiro plesnih gibov, medtem ko so drugi ponujali več umetniške svobode, predvsem v smislu inovativnih, vendar

usklajenih dodatkov. Ohranili smo tipične prostorske sestave vsakega plesnega dogodka in jih v nekaterih primerih celo nadgradili. Odvečne vzorce ploskanja smo omejili le na določene dele plesa, medtem ko smo druge pomembne ritmične vzorce še dodatno razvijali oz. nadgrajevali.

Zaradi lastne kulturne občutljivosti se je Mahmoud Reda zavedal pomena običajev vsake posamezne regije, ki jo je obiskal. Njegove koreografije so bile ustvarjene v skladu z lokalno tradicijo. V vsakem avtohtonem plesnem dogodku je vzdrževal prvotno stopnjo bližine med moškim in žensko ter njunim medsebojnim odnosom. Ob določenih priložnostih je seznanitev plesalk s sicer moškimi plesi ostala v sklopu družbeno sprejemljivih norm in je bila na splošno sprejeta tudi s strani egiptovskega občinstva.

Na ekskurzijah se je ustvaril zelo raznolik slovar pojmov, povezanih s plesom, ki so bili kasneje tudi dodani k repertoarju treningov. Mahmoud Reda si je dovolil umetniško svobodo pri oblikovanju koreografij nekaterih tradicionalnih plesov, ki so ponujali nekaj različic, istočasno pa je ostajal znotraj okvirja in estetike izvirnika. Ostali plesi, ki so imeli značilne lastnosti in za katere je bila značilna bogata paleta gibanja, pa so bili neposredni vir navdiha.

Namen tega besedila ni, da bi predstavili poglobljeno raziskavo posameznega plesnega dogodka, ki je bil prilagojen za odrske deske. Moj namen je, da bralcem ponudim pregled nad raziskovanji, ki jih je izvajala skupina Reda Troupe med potovanji po različnih egiptovskih pokrajinah. Številni plesi, ki so bili del naših raziskovanj, so prejeli prve nagrade na pomembnih mednarodnih folklornih festivalih.
